

Aşk Neden Acıtır*

Abdulsamet BAYRAM

Arş. Gör., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu İlahiyat Fakültesi, Din Sosyolojisi A.B.D., Konya, Türkiye,
abayram4294@gmail.com

Makale Bilgileri / Article Info

Geliş (Received): 11.02.2021

Kabul (Accepted): 03.04.2021

Yayın (Published): 30.06.2021

Atıf/Citation: Bayram, A. (2021). Aşk Neden Acıtır *Necmettin Erbakan Üniversitesi Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 5(1), 83-85.

Polity Press tarafından 2012 yılında ilk baskısını yapan “Why Love Hurts” eseri, sosyoloji bölümü öğretim üyesi olan Eva Illouz tarafından kaleme alınmıştır. Aşk acısının bir sosyolog tarafından ele alınıp incelenmesi, ilk bakışta elbette şaşırtıcı görünmektedir. Ancak başlığın ardından gelen “A Sociological Explanation” alt başlığı, bu eserin esas amacını açıkça ortaya koymaktadır. Eser, aşkın neden acı verdiğini cevaplayan bilimsel bir çalışma olma iddiasındadır. Nitekim yazar kitabın hemen başında, kendisini psikolojik yardım endüstrisinden soyutlamaktadır (Illouz, 2012, 4). Eser, giriş ve sonuç bölümleriyle birlikte toplam yedi bölümden oluşmaktadır. Eserin Türkçe tercümesi, Özge Çağlar Aksoy tarafından çevrilmiş ve Jaguar Kitap tarafından yayımlanmıştır.

Yazar, günümüz ilişkilerinde meydana gelen huzursuzlukların kapitalizm tarafından nasıl etkilendiğini açıklamaya çalışmaktadır. Diğer bir ifadeyle Illouz, aşk acısının zamanın sosyal koşulları tarafından şekillendiğini ve hiçbir şekilde tamamen bireysel nedenlere indirgenemeyeceğini ortaya koymaktadır. Ona göre sosyolojik olarak “eski” dünya, din, toplum, düzen ve istikrar iken, “yeni” dünya bünyesinde sekülerleşme, kolektif bağların zayıflaması, artan eşitlik söylemleri ve kimliklerin belirginliğini kaybetmesi gibi çok ciddi değişiklikleri barındırmaktadır (Illouz, 2012, 7). Buradan hareketle Illouz’a göre aşk acısı, sosyolojik bir olgu olarak ele alınmalı ve açıklanmalıdır.

Nitel bir çalışma ile zenginleştirilen bu eser, salt bilgi ve teorik monotonluktan arınarak heyecan verici ve okur sever bir hal almaktadır. Araştırmanın evrenini Avrupa, Amerika ve İsrail’den yüksek eğitim seviyesine sahip, heteroseksüel yönelimli orta sınıf insanlar oluşmaktadır. Yapılan mülakatların yanında internet forumları, bloglar, köşe yazıları ve kadın dergileri de çalışmaya dahil edilerek zenginleştirilmiştir. İlaveten “Modern” aşk acısı on sekiz ve on dokuzuncu yüzyılın duygu dünyası ile karşılaştırılarak açıklanmaya çalışılmıştır. Bu noktada Jane Austen’in (Illouz, 2012, 22) eserlerinden yararlanılmıştır. Eserin hazmedilmesi çok da kolay değildir, nitekim okurlardan, *Bridget Jones* (Illouz, 2012, 76) ve *Sex and the City* (Illouz, 2012, 106) gibi belli bazı ön bilgiler beklenilmektedir. Öyle ki eser, bazı yerlerde okura sosyolojik bir tahlil yerine bir literatür/film analizi okuyormuş hissini vermektedir. Sıklıkla geçmiş ile günümüz kadın

* Eva Illouz (2013), *Aşk Neden Acıtır*, Çev.: Özge Çağlar Aksoy, Jaguar Kitap.

“This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/). (CC BY-NC 4.0)”

ve erkeklerini karşılaştıran Illouz, aşk acısının yeni ve modern türünü, beş ana argüman (beş bölüm) ile açıklamaya çalışmaktadır (Kirsner, 2016).

İlk olarak modern hayat tarzı ile birlikte eş seçiminde değişen dinamikler anlatılmaktadır. Buna göre modern çağ öncesi toplumlarda, kadınların değil, erkeklerin uygunlukları araştırılmıştır. Buna karşın kadınlar da erkeklerin teklifini beklemek zorunda kalmışlar ve ancak erkeklerin itiraflarından sonra kendi duygularını ifade edebilmişleridir. Ancak günümüzde bu süreç tamamen özgürleşmiş ve kadınlar seçilir hale gelmiştir. Bununla sınırlı kalmayıp kadın güzelliğinin (tercih kriterlerinin) ahlak ve moral değerlerine göre değil, cinsel çekicilik ve fiziki özelliklere göre değerlendirilmesiyle (Illouz, 2012, 46), kadınlar tüketim kültürünün aktörü haline getirilmiş (Illouz, 2012, 77) ve liberal evlilik piyasaları (Marriage Markets) oluşmuştur.

İkinci olarak, insan irade ve düşünce dünyasında meydana gelen değişim ele alınmaktadır. Nitekim modern dünyanın sunduğu cinsel özgürlük, zararlarını evlilik ve birliktelik kavramlarının anlamlarının değişiminde göstermektedir. Öyle ki günümüzde evlilik ve birliktelik, ömür boyu sürmesi gereken bir ilişki olarak değerlendirilmemektedir. Kabullenen cinsel özgürlük anlayışı, XX. yüzyılın en önemli sosyolojik dönüşümlerinden biri olmuştur ve bu olgu "bağlılık fobisi" (Illouz, 2012, 89) fenomeni ile kendini göstermiştir. Bu olağanüstü çoğalan ilişki seçenekleri, aynı zamanda evlilik piyasalarına talebi de çoğaltmıştır (Thiele, 2017).

Günümüzde cinselliğin statü kazanımı için meta haline gelmesi aşk acısının üçüncü nedeni olarak belirtilmektedir. Başka bir ifadeyle, modern benliğin, cinsellik alanındaki itibar bağıllığı günümüzde aşk acısına yol açmaktadır. Erkeklik için cinsellik, erkeklik statülerini ifade edebilecekleri önemli bir alan haline gelmiştir. İktisatta olduğu gibi bazıları diğerlerinden daha başarılı olmaktadır. Dolayısıyla erkekler bir cinsel ilişki yarışı içerisinde. Kadınlar için ise evlilik ve çoğalma arzusu ikincil önem taşımaktadır. Bütün bu olumsuz yaklaşımların yanı sıra Illouz, dikkat çekici bir iddia ortaya koyar. Ona göre yaşanan cinsellik patlaması farklı toplumsal tabakaya ait insanların birbiriyle ilişkiye girmesine imkân vermektedir ve böyle sosyal eşitsizlik ile mücadele etmektedir (Kirsner, 2016).

Dördüncü neden olarak, aşk acısının değişiminden bahsedilmektedir. Eskiden karşılıksız sevginin verdiği acı, bireyi güçlendirmiş ve sevginin ruhunu yüceltmıştır. Modern çağ da ise aşk acısı, zarar görmüş bir benliğin işareti haline gelmiştir. Bu yüzden günümüzde aşk acısı bireyin özgüvenine daha çok saldırmaktadır. Bu aşkın bu kadar dayanılmaz derecede acıtmasına sebebiyet vermektedir (Illouz, 2012, 120-121).

Günümüzde aşk acısının çoğalmasının beşinci nedeni, gerçeklik ile medyanın doğurduğu beklentiler ve kurgusal duygular arasındaki açılan makastır. Diğer bir ifadeyle bilim, siyasal özgürleşme ve internetin teknolojik olanakları aracılığıyla arzusunun rasyonelleşmesidir. Sinema, internet ve kitaplar gün geçtikçe hayal gücümüzü daha çok kullanmamıza mecbur bırakmaktadır (Kirsner, 2016). Bu medya içerikleriyle insanların beklentileri reel dünyanın dışına taşmaktadır. Dolayısıyla gerçek dışı olan fikirler ve düşüncede oluşan resimler, gerçek hayatla örtüşmediğinden dolayı beklentiler karşılanamamakta ve acının ana kaynağı olmaktadır (Illouz, 2012, 215).

Hülasa, eser aşk acısının nedenleri bilimsel derinlik ile başarılı bir şekilde ortaya koyarken aynı zamanda aşk acısının, bireysel ve psikolojik değil, aksine modern çağın beraberinde getirdiği yenilikler sebebiyle eskiye nazaran daha acı verici olduğunu ve daha çok rastlandığını başarılı bir şekilde savunmaktadır. Yine modern insanların duygu dünyasına girerek, sosyal çevrenin bireylerdeki aşk fenomenini nasıl etkilediğini ortaya koymaktadır. Başta da ifade edildiği üzere yazar, aşk acısını dindirme veya kadınlara aşk acısından kurtulmanın reçetesini verme amacıyla değildir. Daha çok aşk acısının nedenlerinin anlaşılmasıyla hafiflemesini sağlamak istemektedir.

Nitekim kadınların aşk acısını kendilerinde aramamaları gerektiğini, aksine aşk acısının toplumsal olgu ve olaylardan beslendiğini ortaya koymaktadır (Illouz, 2012, 238).

Her ne kadar aşk acısının nedenleri doğrudan keskin cümleler ile açıklanmasa da kitabın baştan sonra okunmasıyla belli başlı sebep- sonuç ilişkileri zihinde belirginleşmektedir. İlaveten bazı yerlerde geçmiş ve gelecek karşılaştırmaları zayıf kalsa da eser; edebi derinlik, Pierre Bourdieu (Illouz, 2012, 49) ve Sigmund Freud'un (Illouz, 2012, 111) yansımaları, Emily Dickinson'ın (Illouz, 2012, 238) şiirleri ve Jonathan Franzen'in (Illouz, 2012, 245) romanları ile okuyucuyu, analiz ve çözümlemeleriyle tatmin etmeyi başarmaktadır (Thiele, 2017).

KAYNAKLAR

Illouz, E. (2012). *Why Love Hurts: A Sociological Explanation*. Cambridge: Polity Pres.

Kirsner, L. (2016). Eva Illouz tarafından yayına hazırlanan *Why Love Hurts: A Sociological Explanation* başlıklı kitabın değerlendirmesi. doi:10.13140/RG.2.1.1566.8083

Thiele, G. (2017, 01 02). Eva Illouz tarafından yayına hazırlanan *Why Love Hurts: A Sociological Explanation* başlıklı kitabın değerlendirmesi. (29.01.2021) tarihinde social net Rezensionen: <https://www.socialnet.de/rezensionen/21379.php> adresinden alındı